

Zaangażowanie Izby Gospodarczej Gazownictwa w rozwój sektora wodoru i biogazu

Marcel Krzanowski, Adam Wawrzynowicz

W październiku 2021 roku przedstawiciele administracji rządowej, środowiska nauki oraz świata biznesu zawarli ważne dla branży gazowniczej „Porozumienie sektorowe na rzecz rozwoju gospodarki wodorowej w Polsce”. W listopadzie podpisane zostało „Porozumienie sektorowe na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu”. W oba procesy aktywnie włączyła się Izba Gospodarcza Gazownictwa, której eksperci i przedstawiciele firm członkowskich pracowali w okresie ostatnich kilkunastu miesięcy w niemal wszystkich zespołach zadaniowych powołanych przy Ministerstwie Klimatu i Środowiska.

Prace w ramach partnerstwa wodorowego

W lipcu 2020 roku minister klimatu poinformował o rozpoczęciu prac nad polskim dokumentem strategicznym określającym podstawy i kluczowe założenia przyszłej gospodarki wodorowej w Polsce. W tym samym czasie, a dokładnie 7 lipca 2020 roku, doszło także do podpisania listu intencyjnego o ustanowieniu partnerstwa na rzecz budowy gospodarki wodorowej i zawarcia porozumienia sektorowego. Przedstawiciele administracji rządowej wraz z największymi spółkami sektora energetycznego ustalili, że konieczne jest pilne podjęcie działań pozwalających uwolnić potencjał polskich przedsiębiorstw w tworzeniu tej nowej gałęzi przemysłu.

Do realizacji celów partnerstwa powołano siedem grup roboczych, których członkowie mieli nakreślić kierunki rozwoju rynku w obszarach: produkcji, magazynowania, dystrybucji, a także wytwarzania wodoru w różnych gałęziach gospodarki. Przez ponad rok analizowano obecny stan zaawansowania rozwoju technologii, organizacji rynku i krajowego potencjału (*local content*), co pozwoliło na opracowanie propozycji działań ukierunkowanych na budowę rynku od strony popytowej oraz rekomendacje w zakresie stworzenia optymalnego otoczenia prawno-instytucjonalnego, służącego dynamicznemu rozwojowi gospodarki wodorowej w Polsce.

Działania IGG koncentrowały się przede wszystkim na wskazaniu ograniczeń legislacyjnych stojących na przeszkodzie oczekiwanemu rozwojowi nowego rynku. Postulaty te dotyczyły zarówno sfery regulacyjnej (zasad konkurencji, roli operatorów, taryfowania), jak i prawnej, a więc kwestii związanych z lokalizacją infrastruktury wodorowej, jej wpływu na środowisko oraz zasad eksploatacji.

Wspólny wysiłek firm zrzeszonych w IGG oraz pozostałych interesariuszy rynku wodoru w Polsce pozwolił na zawarcie 14 października 2021 roku „Porozumienia sektorowego na rzecz rozwoju gospodarki wodorowej”. Jak wynika z samego dokumentu, przedmiotem umowy jest określenie działań realizowanych przez jego strony reprezentujące zarówno sektor

publiczny, jak i prywatny w zakresie rozwoju pełnego łańcucha wartości gospodarki wodorowej poprzez maksymalizację polskiego wkładu oraz określenie ramowych zasad współpracy. Porozumienie zakłada podjęcie działań na pięciu obszarach, które określono mianem „celów strategicznych”. Należą do nich: *local content* – polski wkład, badania i rozwój (B+R), inwestycje, ludzie i współpraca.

W ramach pierwszego obszaru strony porozumienia będą dążyć do stworzenia i promocji polskich komponentów łańcucha wartości, uczestnictwa spółek z siedzibą w Polsce w łańcuchu dostaw oraz do dalszego rozwoju krajowych kompetencji. Zamierzeniem jest, aby udział wspomnianego *local content* wyniósł co najmniej 50% łącznej wartości w 2030 roku. Drugą najważniejszą kwestią jest wzmocnienie krajowych zdolności prowadzenia badań, ich rozwoju, a w konsekwencji wdrażania opracowanych rozwiązań i technologii wykorzystania wodoru w energetyce, transporcie i przemyśle. Celem jest przede wszystkim zwiększenie funduszy przeznaczanych na kreowanie i testowanie nowych technologii. W następnym zakresie (trzecim) zainteresowań głównym zamierzeniem jest pobudzenie ruchów inwestycyjnych. Budowa nowoczesnej infrastruktury ma umożliwić bowiem uruchomienie i rozwój krajowych zdolności produkcji komponentów na potrzeby gospodarki wodorowej. Czwarty zakres działań wiąże się z rozwojem nowych specjalności zawodowych. W ramach realizacji porozumienia zostaną zbadane potrzeby dotyczące zapewnienia wysoko wykwalifikowanego personelu dla całego łańcucha wartości gospodarki wodorowej, a następnie przygotowane nowoczesne programy kształcenia i dostosowania kwalifikacji rynkowych do wymagań gospodarki wodorowej. Na ostatnim, piątym odcinku działań planuje się zwiększenie współpracy między stronami porozumienia w zakresie realizacji nakreślonych postulatów.

Jak wskazują przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska, skala zainteresowania tą inicjatywą przeszła ich najśmielsze oczekiwania. Finalnie porozumienie podpisali repre-

zentanci aż 138 podmiotów z różnych sektorów gospodarki. Warto odnotować, że projekt ten miał charakter całkowicie oddolny i dobrowolny. Pokazuje to, jak duże oczekiwania wiąże się z rozwojem technologii wodorowych.

Działania na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu

Kilka miesięcy po podpisaniu listu intencyjnego dotyczącego rozwoju gospodarki wodorowej, a dokładniej 14 października 2020 roku, doszło do zawarcia listu intencyjnego o ustanowieniu partnerstwa na rzecz rozwoju sektora biogazu i biometanu oraz do zawarcia porozumienia sektorowego. Już w tym dokumencie sygnatariusze zobowiązali się do wzmocnienia współpracy, upowszechniania informacji dotyczących nowych technologii oraz dzielenia się najlepszymi praktykami w obszarze rozwoju i wdrażania technologii produkcji biogazu z biomasy.

Motywacja do podjęcia działań nie powinna dziwić – znawcy przedmiotu od dawna mówią o niewykorzystanym potencjale do produkcji biometanu w Polsce. Do głównych ograniczeń w rozwoju nowych rynków zalicza się wymagający proces obsługi instalacji czy brak odpowiednich regulacji prawnych. W ramach partnerstwa zapoczątkowanego podpisaniem listu przedstawiciele administracji rządowej i samo-

Jak wskazują przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska, skala zainteresowania zawartym porozumieniem przeszła ich najśmielsze oczekiwania. Finalnie podpisali je reprezentanci aż 138 podmiotów z różnych sektorów gospodarki.

Warto odnotować, że projekt ten miał charakter całkowicie oddolny i dobrowolny. Pokazuje to, jak duże oczekiwania wiąże się z rozwojem technologii wodorowych.

rządowej, środowisk naukowych i biznesu mają wypracować wspólne stanowisko dotyczące działań pozwalających na odblokowanie gospodarki biometanowej.

Podobnie jak przy współpracy wodorowej, eksperci zidentyfikowali siedem obszarów niezbędnych do opracowania zapisów porozumienia sektorowego, którego celem będzie wskazanie kierunków dalszych działań. Powołano grupy robocze odpowiadające zidentyfikowanym obszarom problemowym, w ramach których odbywały się prace służące wypracowaniu zapisów do przyszłej umowy. Zespoły te zajmowały się następującymi zagadnieniami: lokalnych sieci dystrybucyjnych biogazowych, bioLNG i bioCNG, zatłaczania biometanu do krajowej sieci dystrybucyjnej gazu, łańcucha dostaw i *local content*, bioodpadów oraz nawozowego wykorzystania substancji pofermentacyjnych, identyfikowania barier ograniczających rozwój rynku biogazu i biometanu oraz propozycji ich zniesienia, mechanizmów wspierających i promocyjnych oraz systemu handlu uprawnieniami do emisji.

Izba Gospodarcza Gazownictwa, poprzez delegowanych ekspertów z firm członkowskich IGG, aktywnie włączyła się przede wszystkim w działania na rzecz analizy prawnych i regulacyjnych aspektów funkcjonowania przyszłego rynku, wskazując na wymogi istniejące na poziomie prawa europejskiego oraz proponując konkretne propozycje zmian w aktualnym otoczeniu regulacyjnym.

Sygnatariusze listu intencyjnego są zgodni co do tego, że rozwój wytwarzania energii z biogazu jest jednym z elementów umożliwiających przeprowadzenie procesu transformacji gospodarki w kierunku nisko- i zeroemisyjnym. Dlatego konieczne jest podjęcie konkretnych działań w zakresie rozwoju innowacyjnych technologii wykorzystujących energię biogazu. Ma to pozwolić na wsparcie lokalnej przedsiębiorczości produkcyjnej i usługowej, zaangażowanej w łańcuch dostaw dla technologii biogazowych oraz zbudowanie wysokiej pozycji polskich przedsiębiorców w regionalnym, europejskim i światowym łańcuchu wartości w procesie rozwoju tego sektora. Optymalizacja efektu ekonomicznego rozwoju instalacji wytwarzania biogazu wymaga zharmonizowania obowiązujących ram prawnych i wytycznych, dobrych praktyk branżowych, doświadczeń, a także przemyślanej strategii gospodarczej, która będzie wspierać krajową infrastrukturę elektroenergetyczną, gazową i środowiskową. Temu ma służyć zorganizowanie dialogu między głównymi aktorami przyszłego rynku, tj. organami administracji publicznej, obecnymi i przyszłymi inwestorami oraz przedstawicielami łańcucha dostaw sektora biogazu i biometanu. Niezbędne jest też podjęcie kroków zmierzających do zwiększenia świadomości społecznej w odniesieniu do korzyści, jakie biogaz może generować dla całej gospodarki, w tym dla odbiorców końcowych energii i gazu.

Budowanie strategii i projektowanie zmian prawodawczych

Ustalenia wypracowane w ramach grup roboczych niosą ze sobą konkretny walor praktyczny. Dostrzegalne jest to zwłaszcza w ostatnich ruchach legislacyjnych oraz działaniach organów administracji rządowej. Wszystkie istotne dla branży gazowniczej projekty aktów prawnych są konsultowane z Izbą Gospodarczą Gazownictwa, co pozwala wymiennie wpływać na kształt prawodawstwa w tym sektorze energetyki.

Jak wspomniano, od ubiegłego roku trwały prace nad projektem „Polskiej strategii wodorowej”. W czerwcu 2021 roku do konsultacji publicznych została przekazana uaktualniona wersja tego dokumentu. Finalnie, Rada Ministrów 2 listopada 2021 roku przyjęła „Polską strategią wodorową do 2030 roku” z perspektywą do 2040 roku. Czekamy na jej publikację.

Strategia ma być swoistą mapą dla dalszych działań prawnych i pozaprawnych. Jednak pojawiają się już informacje o projektach, a nawet same projekty aktów prawnych, które docelowo mają włączyć wodór do życia gospodarczego i społecznego. Najlepszym przykładem jest tutaj projekt ustawy o zmianie ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych oraz niektórych innych ustaw, który na początku października został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Ministrów, a kilka dni później, dokładnie 8 października 2021 roku,

wpłynął do Sejmu. Projektowane przepisy mają w większym stopniu uregulować tematykę infrastruktury wodorowej niż to było dotychczas. Chodzi o wprowadzenie podstawowych pojęć prawnych związanych z tym obszarem ekomobilności oraz określenia obowiązków i praw związanych z eksploatacją stacji tankowania wodoru.

Dodatkowo, we wrześniu 2021 roku w wykazie prac legislacyjnych ministra klimatu i środowiska pojawiła się informacja o wszczęciu prac nad projektem rozporządzenia w sprawie wymagań technicznych dla stacji wodoru. Rozporządzenie to ma określać szczegółowe wymagania techniczne dotyczące budowy, eksploatacji, naprawy i modernizacji stacji wodoru czy rodzaje badań, jakim mają być te stacje poddawane przez Urząd Dozoru Technicznego lub Transportowy Dozór Techniczny. Zatem, prawdopodobnie w przyszłym roku możemy spodziewać się pojawienia się rozwiązań prawnych zachęcających potencjalnych inwestorów do rozbudowy stacji tankowania wodoru.

Podobną aktywność można odnotować także, jeśli chodzi o ustawodawstwo dotyczące biogazu i biometanu. W Ministerstwie Klimatu i Środowiska trwają prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, która ma na celu między innymi przyjęcie regulacji wspierających rozwój wytwarzania biometanu. Spośród wielu propozycji zmian można wskazać chociażby wprowadzenie definicji biometanu oraz wyłączenie pojęcia biogaz rolniczy z definicji biogazu, określenie zasad

prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania biogazu lub biometanu z biogazu poprzez utworzenie rejestru wytwórców biogazu prowadzonego przez prezesa Urzędu Regulacji Energetyki czy poszerzenie obszaru działalności spółdzielni energetycznych o możliwość wytwarzania biometanu. Rozpatrzenie projektu przez Radę Ministrów ma nastąpić w II kwartale 2022 roku.

Warto odnotować także, że nadal trwają prace nad przygotowaniem projektu rozporządzenia ministra klimatu i środowiska, zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego, którego celem jest stworzenie warunków do rozwoju rynku biometanu w Polsce, a tym samym zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w krajowym miksie energetycznym. W październiku 2021 roku do konsultacji publicznych została przesłana kolejna wersja projektu.

Ostatni rok to okres intensywnej merytorycznej pracy IGG na rzecz rozwoju nowych gałęzi gospodarki i dekarbonizacji gazownictwa. Dotychczasowe działania to dobry prognostyk kolejnych działań branżowych oraz zmian legislacyjnych, jakich możemy oczekiwać w przyszłym roku.

Marcel Krzanowski, prawnik w Kancelarii Prawnej Wawrzynowicz i Wspólnicy
Adam Wawrzynowicz, radca prawny w Kancelarii Prawnej Wawrzynowicz i Wspólnicy

Z życia Izby Gospodarczej Gazownictwa

dokończenie ze str. 5

go dnia Targów EXPO-GAS odbyła się konferencja IGG pt. „Zielone gazownictwo – wyzwania systemowe i technologiczne”. Drugiego dnia odbyły się warsztaty techniczne w zakresie standaryzacji. Więcej informacji o EXPO-GAS na stronach 30–35.

We wrześniu br. (27–29) w Krakowie odbyła się jubileuszowa, XXX Szkoła Eksploatacji Podziemnej, skupiająca kadre inżynierską i środowisko naukowe działające w obszarze górnictwa podziemnego. Patronat nad konferencją objęło Międzynarodowe Centrum Doskonałości w Zakresie Metanu z Kopalń Węgla w Polsce, działające przy IGG (ICE-CMM). Konferencja przebiegała pod hasłem „Nowe cele klimatyczne – skutki dla górnictwa”. Jedną z sesji dotyczyła „Metanu w kontekście transformacji sektora węglowego”. W dwudniowych warsztatach udział wzięli przedstawiciele ICE-CMM.

8 października br. w Świerklanach odbyło się **IX spotkanie śląskich firm gazowniczych**, zorganizowane przez Gascontrol Polska sp. z o.o., podczas którego omawiano bieżące działania IGG, zakres prac nad „Kodeksem dobrych praktyk branży gazowniczej”, a także przyszłość wodoru w polskiej gospodarce i niestabilną sytuację na rynkach cen gazu.

21 października br. w Warszawie IGEOŚ zorganizował **V Kongres Innowacji w Energetyce**. Tematem przewodnim spotkania było „Następne 20 lat – epokowa zmiana polskiej energetyki i rola innowacji”. W jednym z paneli, do którego zaproszono izby i towarzystwa branżowe, wziął udział dr Robert Perkowski, prezes IGG. Dyskutowano na temat obecnego stanu i przyszłości energetyki.

W listopadzie (8–10) odbyła się **XXVIII Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna z serii Górnicze Zagrożenia Naturalne**

w Jaworze, zorganizowana przez Główny Instytut Górnictwa wraz ze Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Górnictwa oraz Komisją Górnictwem PAN Oddział w Katowicach. Tematem przewodnim tegorocznej konferencji były „Zagrożenia naturalne – oddziaływanie na człowieka i środowisko”. Jedną z sesji poświęconą była partnerowi – Międzynarodowemu Centrum Doskonałości w Zakresie Metanu z Kopalń, a wzięli w niej udział członkowie Prezydium ICE-CMM.

W ostatnich miesiącach IGG zorganizowała dla firm członkowskich: 1) wspólnie z kancelarią JDP Drapała&Partners darmowe webinarium na następujące tematy:

- „Nowe prawo zamówień publicznych – przesłanki odrzucenia oferty”,
- „Kary umowne w inwestycjach gazowych – zagadnienia praktyczne”,
- „Koszty związane z przedłużeniem czasu realizacji kontraktów w infrastrukturze gazowej”,
- „Nowe prawo zamówień publicznych w zakresie najważniejszych kwestii i zmian w zakresie dokumentów”,
- „Arbitraż, czyli jak przyspieszyć i uprościć rozpoznawanie sporów, np. z podwykonawcami i konsorcjantami”,

2) wspólnie z LawBiz Technology darmowe webinarium „Jak zbudować przewagę konkurencyjną z wykorzystaniem nowoczesnych technologii w prawie”.

Z okazji nadchodzących świąt Bożego Narodzenia życzymy Państwu zdrowych i radosnych świąt oraz pomyślności i sukcesów w życiu osobistym i zawodowym w Nowym Roku.

Biuro IGG